

NB : (1) **All** questions are **compulsory**.

(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Attempt **any two** of the following:

A. State the significance of monuments in the study of Ancient Indian history.

B. Comment on Vedic literature as a source of Ancient Indian history.

C. Bring out the importance of the accounts of foreign travellers for the study of Ancient Indian history.

2. Attempt **any two** of the following:

A. Describe the economic activities of the people of Indus civilization.

B. Discuss the salient features of the religious life of Indus Valley people.

C. Give a detailed description of Public buildings in the Indus Valley civilization.

3. Attempt **any two** of the following:

A. Explain the administrative system of the janapadas.

B. Explain the concept of Varnashrama during the Vedic age.

C. Write a note on Vedic Gods.

4. Attempt **any two** of the following:

A. Trace the rise of Magadha under Bimbisara.

B. Narrate the life and teachings of Vardhamana Mahavira.

C. Review the consequences of the Greek victory of India.

5. Write short notes on **any two** of the following:

a) Coins and inscriptions

b) Causes for the decline of Indus Valley Civilization

c) Trade and commerce during the Vedic period

d) Teachings of Gautama Buddha

(मराठी रुपांतर)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (अ) प्राचीन भारतीय इतिहासाचा अभ्यास करताना ऐतिहासिक स्मारकांचे महत्व सांगा.
(ब) प्राचीन भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासाचे वैदिक वाङ्मय हे साधन आहे- यावर भाष्य करा.
(क) प्राचीन भारताच्या इतिहासाचा अभ्यास करताना परकीय प्रवासवृत्तांचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (अ) सिंधू संस्कृतीमधील लोकांच्या आर्थिक व्यवहारांचे वर्णन करा.
(ब) सिंधू संस्कृतीमधील लोकांच्या धार्मिक जीवनाच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
(क) सिंधू संस्कृतीमधील सार्वजनिक इमारतींचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (अ) जनपदांच्या प्रशासकीय पध्दतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
(ब) वैदिक काळातील वर्णाश्रम पध्दती विशद करा.
(क) 'वैदिक देव' यावर टिप लिहा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (अ) बिंबिसाराच्या अधिपत्याखालील मगधाच्या उदयाचा मागोवा घ्या.
(ब) वर्धमान महावीरांचे जीवन व तत्वज्ञान सांगा.
(क) भारतावरील ग्रीक विजयाच्या परिणामांचा आढावा घ्या.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

- (अ) नाणी व कोरीवलेख
(ब) सिंधू संस्कृतीच्या ऱ्हासाची कारणे
(क) वैदिक काळातील व्यापार
(ड) गौतम बुद्धांची शिकवण
